

*З історії проживання
польських сімей
на території с.Яринівка*

**Польський костел в селі Казимирка.
15 серпня на престольний празник
(Успіння Пресвятої Богородиці)
сюди сходилися поляки з усієї округи.**

Село Яринівка розташоване на відстані 52 км від обласного центру, за 18 км від районного центру. Через село проходить автострада міждержавного значення та залізниця сполучення Рівне – Сарни.

Перша згадка в документах про село Яринівка відноситься до 1628 року. Воно було засноване на грунтах села Яблуне Альбрехтом Радзивилом, і спочатку називалося Райнівкою (Регінівкою) на честь його дружини Регіни. А пізніше почали називати Яринівкою. В XIX столітті Яринівка належала поміщику Ільяшенку, він мав 5784 десятин землі.

Зараз в селі Яринівка нараховується 257 дворів і проживає 850 жителів. В селі працює загальноосвітня школа I-II ступенів, в якій навчається 138 учнів. Діє фельдшерсько-акушерський пункт, дитячий дошкільний заклад, бібліотека, сільський будинок культури. До послуг жителів села торговий центр, кафе-бар „Пролісок”

В давнину на місці нашого села була пречудова природа, якої майже не торкалася людська рука. За переказами наших дідів і прадідів, це була краса, яку тепер рідко де знайдеш. Чудові ліси, бори, гаї, трави, квіти, що своїм різнобарв'ям прикрашали луки, галявини. А скільки, говорять, серед цієї краси було пташиного співу, якими пахощами сповнювалось повітря! В лісах водилися різні звірі, яким майже нічого не загрожувало. Було багато боліт, річок, озер з чистою водою. І ось серед цієї краси почало зароджуватися село.

Переселення поляків на територію села почалося в 1922-1923 роках, після того, як було підписано Брестський мирний договір і землі західних областей України відійшли до складу Польщі. Переселенці оселилися на хуторах Панєво,

Дубрівка, Зауголлє. Панєво ділилося на дві частини: там, де жили поляки — звали Панєво, а де українці — Дучина. Земля була вкрита багном і вересом. Люди почали обробляти ту землю, викорчовуючи дерева, і створювати угіддя, придатні для ужитку. На цій землі дружньо працювали і відпочивали поляки та українці.

Друга хвиля переселення поляків відбулася в 1939 році. Більшість з них поселялися на хуторі Дубрівка. Тут вони жили разом з українцями.

В селі працювала школа, викладання в якій велося польською мовою. В школі навчали читати, писати, рахувати, були уроки Закону Божого.

Навчання починалось і закінчувалося молитвою, яку читали всі учні польською мовою.

Перед початком занять діти читали таку молитву:

„Духу свєнтіґ, ктури освєтяш серце наших, додай нам добрую памїєньчь, абиш та наука билаш для нас спожитқом чесним, вєчним. За пана нашого Єзуса, Мар’є кркульова мульце за нами. Амен.“

Після закінчення навчання читалась така молитва:

*„Дзинкуєм ті, Боже, за свято цей
науки пред нєми дньом освєцем аби ми
могли тєм волю твою випелнім навекі.
Амен.”*

(Молитви записана зі слів жительки села Борейчук
Євдокії Григорівни, 1912р. н.).

В цей період дітей навчали такі вчителі: Коротчук
Надія, Башкевич, Грицай, Синякевич.

Трагічні події відбулися в селі Яринівка в роки Великої
Вітчизняної війни. 12 квітня 1943 року було розстріляно
більше 360 жителів села за відмову юнаків і дівчат їхати на
примусові роботи до Німеччини. Серед них було розстріляно
більше 130 поляків, які жили на хуторі Панєво.

Із спогадів пані Зволінської, яка разом із сім'єю побувала
в селі в 1989 році: “12 квітня 1943 року, а це була Вербна
неділя, на хутір завітали озброєні фашисти. Юнаків і дівчат,
яким було 14 і більше років посадили на підводи і повезли до
Березного. А всім іншим жителям наказали з'явитися до
школи. Тут вони були розстріляні разом із іншими жителями
села. На другий день молодь із Березного повезли в Костопіль

для відправки до Німеччини. На підводах залишився одяг і вони впізнавали одягу своїх загиблих родичів.

“22 листопада 1944 року комісія Березнівського виконкому районної ради депутатів трудящих склала акт про встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських окупантів над мирними громадянами Березнівського району Рівненської області.

В ході розслідування в селі Яринівка комісія знайшла і розкопала яму-могилу довжиною 10 метрів, шириною 5 метрів, глибиною 3 метри, в якій було знайдено 380 людських трупів

цивільних громадян української та польської національностей.

В ямі знайдено трупи жінок і чоловіків, які обнявши двоє або троє дітей, лежали вниз обличчям на дітях, захищаючи їх собою. Комісія вважала, що розстріл проводився цілими сім'ями.

Зі спогадів Ковальчук Василю Лукиничній, жительки села Пеньків Костопільського району Рівненської області, яка на час складання акту проживала в селі Яринівка, причиною розстрілу громадян стала їх відмова їхати на каторжні роботи до Німеччини.

З її слів для проведення каральної акції в село приїхало 40–50 автомашин, на яких була розстрільна команда нацистів

та велика кількість робітників, які викопали яму біля школи. Нацисти оточили село, зігнали людей різного віку і статі до приміщення школи. У школі їх роздягли до білизни, після чого під конвоєм виводили до ями, змушували скакати у яму і розстрілювали”.

Закінчивши кривавий розгул фашисти підпалили школу і будинки тих жителів села, які були розстріляні.

Ранесенько на другий день люди, які залишились живі, зібрались і насипали могилу і звели тимчасовий обеліск.

На місці розстрілу мирних жителів в 1990 році було відкрито меморіал, реконструкція якого проведена в 2003 році.

Жителі села свято шанують пам'ять загиблих односельців. Щороку, в день розстрілу, вони приходять до могили та покладають квіти, віддаючи шану тим, хто не дожив до цього дня.

Гостями села були родичі загиблих. В 1989 році меморіал відвідала сім'я пана Зволінського, які зараз проживають у Польщі. В 1996 році могилу своїх родичів відвідав пан П'єнта, який проживає у штаті Флорида, США. На відкритті реконструйованого меморіалу в 2003 році побувала польська делегація на чолі з міністром, головою Бюро Національної безпеки Республіки Польща паном Марекком Сівець. В 2005 році село відвідали пан Вірух Марек та пан

Вірух Домінік, сім'ї яких до 1942 року проживали в селі
Яринівка.

*Список польських сімей,
жителів села Яринівка, які були розстріляні
фашистами 12 квітня 1943 року.*

1. Ліщинська Ганна
2. Ліщинська Хелена
і четверо дітей
3. П'єнта Антоній,
П'єнта Марцеліна
4. Грінь Євстахій,
Грінь Альфреда
5. Новачек Юзеф,
Новачек Марія
і одна дитина
6. Новачек Антоній,
дружина і двоє дітей: Олександра і Геновефа
7. Жантковська Катажина,
діти: Марія, Ядвига, Станіслав
8. Жантковський Ян,
дочка
9. Михалец Ян,
Михалец Владіслава,
діти: Станіслав, Целіна, Вітольд

10. Шнейфус Францишек,
Шнейфус Зофа,
діти: Люцина, Яніна, Едвард, Хантріка, Збігнєв

11. Шнейфус Маркіян і дитина

11. Зволинський Стах,
жінка і 5 дітей

12. Зволинський Владек,
жінка і 3 дітей

13. П'єнта Тадеуш,
жінка і 2 дітей

14. Лещинський Іван,
жінка і 2 дітей

16. Михалець Іван,
діти: Дуня, Юля

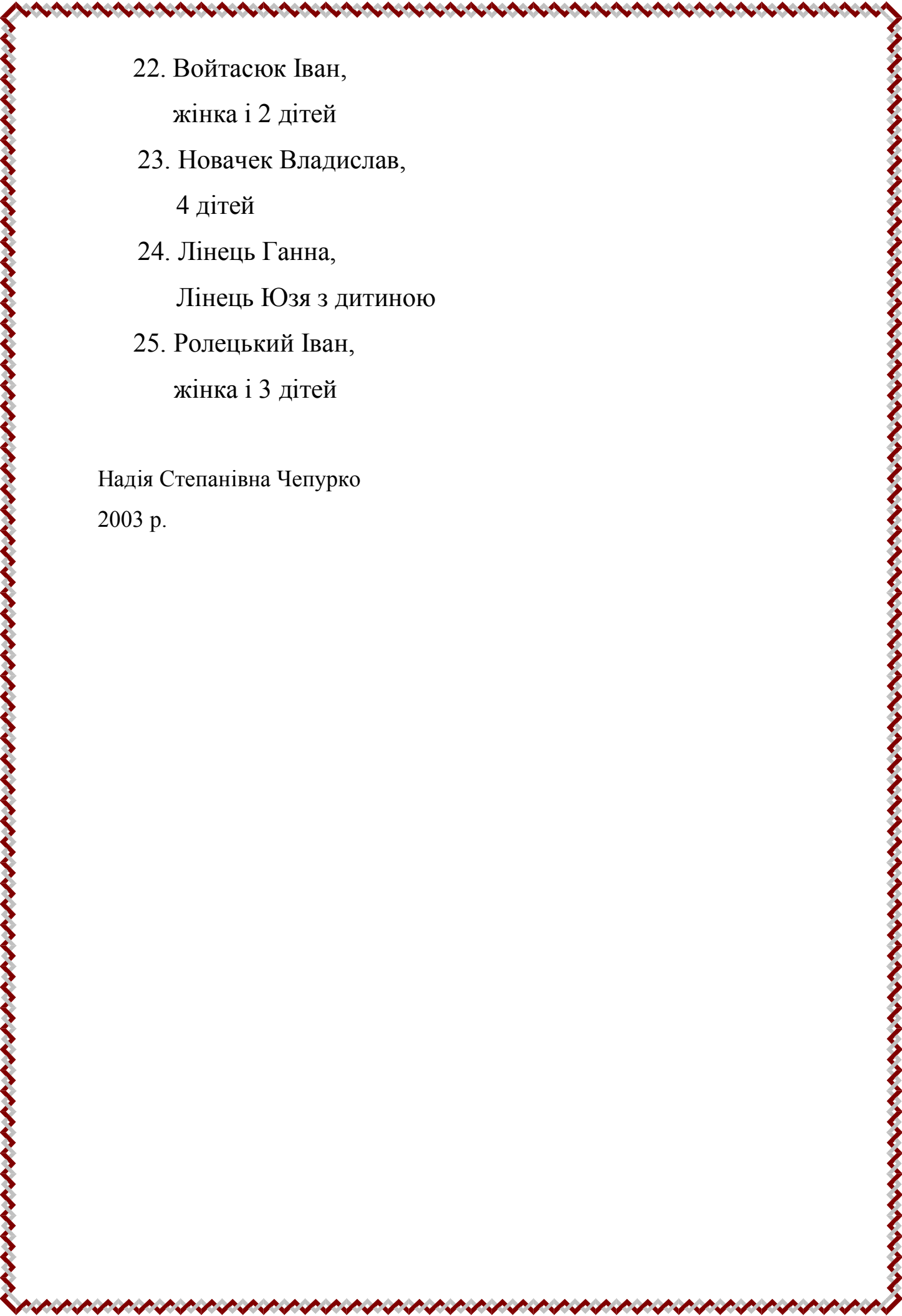
17. Кац Рох,
Кац Ганка і 3 дітей

18. Кац Сельвестр,
Кац Юзя і 4 дітей

19. Зволинський Юзек,
жінка і 2 дітей

20. Камчарський Іван,
Камчарська Ганна і 2 дітей

21. Камчарський Стах,
жінка і 2 дітей

-
22. Войтасюк Іван,
жінка і 2 дітей
23. Новачек Владислав,
4 дітей
24. Лінець Ганна,
Лінець Юзя з дитиною
25. Ролецький Іван,
жінка і 3 дітей

Надія Степанівна Чепурко

2003 р.

